

Õiguskantsler

Enel Liin
vallavanem
Veriora Vallavalitsus
vald@veriora.ee

Teie 08.12.2015 nr

Meie 02.02.2016 nr 7-8/151046/1600502

Lugupeetud vallavanem

Õiguskantsler uuris Veriora Vallavalitsuse tegevust isikute pöördumiste menetlemisel 2014. aastal ja 2015. aasta esimesel poolaastal.

Hindamaks vallavalitsuse tegevuse õiguspärasust isikute pöördumiste menetlemisel, paluti vallavalitsuselt teavet ja selgitusi isikute pöördumiste menetlemise kohta.¹ Samuti paluti vallavalitsusel edastada valikuliselt isikute pöördumisi ja vallavalitsuse vastuskirju, mis puudutasid kohaliku omavalitsuse pädevust ja ülesandeid. Edastatud teabe vähesuse tõttu valiti osa kirjavahetusest dokumendiregistri alusel ja paluti edastada kirjavahetus.²

Tutvunud Veriora Vallavalitsuselt laekunud teabe ja selgitustega ning analüüsinud õiguslikku regulatsiooni, leian, et **üldjuhul on vallavalitsus isikute pöördumiste menetlemisel järginud põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.**

Samas selgus, et vallavalitsus teavitab isikut sotsiaaltoetuse taotluse rahuldamata jätmisest kirjaga.³ Kirjas selgitati taotluse rahuldamata jätmise põhjuseid ja sellele ei olnud lisatud kohaliku omavalitsuse haldusakti, millega keelduti toetust määramast.

Seetõttu soovitan vallavalitsusel edaspidiselt järgida sotsiaaltoetuste ning ka sotsiaalteenuste avalduste puhul haldusakti andmisel vormi- ja menetlusnõudeid (sh märkida haldusaktis korrektne vaidlustamisviide ja teha haldusakt isikule ka korrektselt teatavaks).

Sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise või määramise süsteemi reguleerib alates 01.01.2016 uus [sotsiaalhoolekande seadus](#) (SHS) ja [sotsiaalseadustiku](#)

¹ Õiguskantsleri Kantselei [07.09.2015 teabe nõudmisele](#) nr 7-8/151046/1503828 vastas vallavalitsus 08.10.2015 kirjaga nr 2-6/750-1.

² Õiguskantsleri nõuniku 05.11.2015 e-kirjale vastas vallavalitsus 07.12.2015 kirjaga nr 2-6/750-3; õiguskantsleri nõuniku 10.12.2015 e-kirjale vastas vallavalitsus 06.01.2016; õiguskantsleri nõuniku 07.01.2015 e-kirjale vastas vallavalitsus 07.01.2016.

³ O. N.-L. 05.05.2014 sotsiaaltoetuse avaldusele vastas vallavalitsus 12.05.2015 kirjaga nr 12-1.5/373-2; L. S. 07.05.2014 sotsiaaltoetuse avaldusele vastas vallavalitsus 06.06.2014 kirjaga nr 12-1.5/382-2; I. L. 12.01.2015 sotsiaaltoetuse avaldusele vastas vallavalitsus 18.01.2015 kirjaga nr 12-1.5/37-2.

[üldosa seadus](#) (SÜS).⁴ Soovituses käsitletud avalduste ning vallavalitsuse kirjade puhul kohaldub siiski kuni 31.12.2015 kehtinud [sotsiaalhoolekande seadusest](#) (vana SHS).⁵

Kohaliku omavalitsuse otsustus sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise või sellest keeldumise kohta kujutab endast haldusakti [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) § 51 lõike 1 tähenduses. Haldusakt on õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele (HMS § 54).

Sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmisest keeldumise otsus tuleb teha kirjalikus vormis (vana SHS § 34 lg 2 ja HMS § 55 lg 2). Otsus peab olema põhjendatud ning tuginema seadustele ja muudele õigusaktidele (vana SHS § 33 lg 2 ja HMS § 56).⁶ Lisaks peab haldusakt sisaldama viidet haldusakti vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta (HMS § 57 lg 1).

Vaidlustamisviite haldusaktis märkimine on üks haldusmenetluse üldpõhimõtetest, aga ka põhiseaduse §-st 15 tulenev nõue.⁷ Sotsiaalteenuste ja –toetuste valdkonnas tehtavate otsustuste vaidlustamisviide peab sisaldama maavanemale vaide esitamise võimalust (vana SHS § 33 lg 3).⁸ Samuti võib isik esitada kaebuse haldusakti tühistamiseks halduskohtule 30 päeva jooksul haldusakti teatavaks tegemisest arvates halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Haldusakti andmise menetlus lõpeb haldusakti teatavastegemisega (HMS § 43 lg 1 p 1). Vana SHS § 34 lõike 2 järgi tuli sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmisest keeldumise otsus teha isikule teatavaks kirjalikus vormis viie tööpäeva jooksul, arvates otsuse tegemise päevast.⁹ Negatiivse toimega sotsiaalteenuste ja –toetuste valdkonnas tehtud haldusakt tuli teha teatavaks kättetoimetamise teel (haldusakti originaali või ametlikult kinnistatud koopia isikliku üleandmise või tähtkirjaga saatmise teel).¹⁰

Alates 01.01.2016 on sotsiaalteenuste ja –toetuste valdkonnas haldusakti teatavastegemise regulatsiooni mõnevõrra muudetud.¹¹ Samas ei nähtu sellestki regulatsioonist, et haldusakti ei peaks teatavaks tegema.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristel Lekko 693 8443, Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee

⁴ SHS § 2: „Käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalkaitsele kohaldatakse sotsiaalseadustiku üldosa seaduse sätteid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.“

SÜS § 3 lg 6: „Sotsiaalseadustikus ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades sotsiaalseadustikus sätestatud erisusi.“

⁵ Vastavalt vana SHS § 1 lõikele 2 kohaldatakse sotsiaalhoolekande seaduses ette nähtud haldusmenetlusele haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud erisusi.

⁶ Vt ka SÜS § 26 lõiked 1 ja 2, mis sätestavad sisunõuded hüvitise andmise ja andmisest keeldumise haldusaktile.

⁷ RKHKm 09.05.2007, nr 3-3-1-23-07, p 13.

⁸ Vt ka SHS § 146.

⁹ Vt ka HMS § 62 lg 2.

¹⁰ HMS § 62 lõiked 2 ja 5; HMS §-d 25-32.

¹¹ Vt lähemalt SÜS § 27 ja SÜS-i eelnõu seletuskiri.